

AGNIESZKA NAROŻNIAK

Zobowiązanie cudzoziemca do powrotu – nowa jakość w polskim prawie o cudzoziemcach? Refleksje o wdrożeniu dyrektywy powrotowej

Streszczenie

Artykuł poświęcony jest nowej w polskim porządku prawnym instytucji zobowiązania cudzoziemca do powrotu, która z dniem 1 maja 2014 r. zastępuje funkcjonujące wcześniej równoległe instytucje: wydalenia i zobowiązania cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Nowe rozwiązania są w znacznej mierze skutkiem wdrożenia tzw. dyrektywy powrotowej przyjętej w 2008 r. i wejścia w życie Ustawy o cudzoziemcach z dnia 12 grudnia 2013 r.

Autorka zadaje pytanie, czy rozwiązania te mają charakter całkowicie nowatorski, czy też stanowią wyraz ewolucji polskiego prawa o cudzoziemcach. Czy mamy do czynienia jedynie z korektą dotychczasowych standardów czy z ich zupełnie nową jakością? Odpowiedź na te pytania jest istotna, gdyż sposób traktowania cudzoziemca przebywającego na terytorium państwa niezgodnie z prawem jest wyznacznikiem stopnia równowagi pomiędzy wymogami poszanowania praw człowieka a ochroną interesu publicznego w różnych jego aspektach.

Poszukując odpowiedzi na postawione pytania, autorka prezentuje postanowienia dyrektywy powrotowej, a następnie przedstawia instytucję zobowiązania cudzoziemca do powrotu na tle wydalenia i zobowiązania cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Analiza dotyczy rodzajów decyzji, przesłanek ich wydania, treści, skutków prawnych, wykonania, udzielenia zgody na pobyt tolerowany i zgody na pobyt ze względów humanitarnych, właściwości organów oraz form pomocy dla cudzoziemca.

Rozważania zamyka garść refleksji. Konkluzje obejmują stwierdzenie, że instytucja zobowiązania cudzoziemca do powrotu jako taka nie ma charakteru rewolucyjnego w polskim prawie o cudzoziemcach. Znaczna część rozwiązań wprowadza jednak istotne zmiany, zasadniczo sprzyjające wspomnianej równowadze między poszanowaniem praw człowieka a interesem publicznym. Pomimo tej ogólnie pozytywnej oceny niektóre z nich zdają się nieść za sobą również pewne ryzyko w tym zakresie.

Słowa kluczowe: zobowiązanie do powrotu – wydalenie – zobowiązanie do opuszczenia terytorium – dyrektywa powrotowa – polskie prawo o cudzoziemcach